

Stavanger domkapittels jordebok 1571

Av Arne Kvitrud, Sondre Nordheims gate 9, 4021 Stavanger.

Versjon 21.3.2022

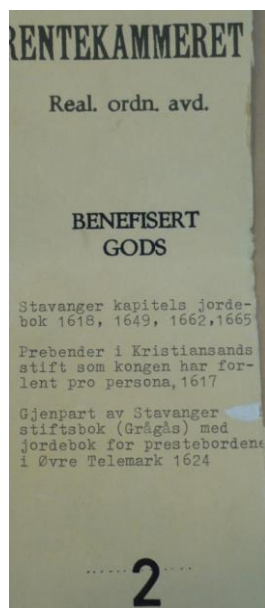
Dette er en avskrift fra Riksarkivet, Rentekammeret, Realistisk ordnet avdeling, Beneficeret gods, pakke 2. Avskriften er gjort etter beste skjønn fra kopier tatt 19.7.2010. Jeg har omgjort romertall til arabiske tall, ß er erstattet med ss eller skilling ut fra sammenhengen, og symbolet for merker er erstattet av ordet merker (merker smør). Tekster med **rødt** og notene er mine. Jeg har satt inn sidetall (1-92) uten at det er i originalen. **Dette er en avskrift laget ved en hurtig gjennomlesing, for å gjøre det lettere for meg å finne tilbake senere. Teksten er ikke korrekturlest.**

Dokumenter som er trykket i sin helhet (som i DN) eller i sammendrag (som i NRR) har jeg som regel ikke skrevet av, men heller vist til den trykte utgaven.

Er teksten viktig bør du sjekke med originalen.

Jeg gjorde noen enkle sammenlikninger med Grågås fra ca. 1620. Det er en god del forskjeller mellom dokumentene. Noen få av disse har jeg vist til i notene, men jeg har ikke gjort noen detaljert sammenlikning eller vurdering. For Grågås viser jeg til Kåre Oddleif Hodne: Grågås, Stavanger stifts og domkapitels jordebok ca. 1620, Kristiansand, 1986. 1571-jordeboka har en rekke avskrifter av domumenter som Grågås ikke har.

Noen av inntektene ser ut til å være felles for alle prestestillingene, andre følge stillingene, mens andre igjen ble fordelt ut fra andre prinsipper (alderstillegg, slektskap, trynetillegg mm?).

Side 1

Jordbog paa Staffuangers Capitels Godtz Deeling I mellom Biscoppen och Cannichene udi Staffuanger och godsis adkomst Effter Høylofflig I Hukommelse kong Fridrich dens andens Breff, Datert Hæstholt i Aalborg Herritt dend= 29 July Anno 1571.¹ vide infra.²

1. Till Bispestolen och Superintendenten, Er pro officio perpetuerit som følger.³

I Falnes Sogn

Falnes korn 1 pund

Hovdestad korn 16 spand.⁴

Wiigs korn 2 punde

Syere korn 2,5 phd

I Firkingstad Sogn

Wickre korn 1,5 phd.

Side 2

I Aachre Sogn

Seffueland korn 1 pund 3 spand

Havingstad 0,5 phd 3 spd.⁵

Weda korn 7 spann uden bøxel

Røg korn 0,5 phd 4 spd⁶

I Agwoldsnes Sogn

Yttre Eye korn 17 spd.⁷

Indre Eye korn 1 phd 10 spd⁸

Meelstoch korn 1 phd 9 spd⁹

Østrem korn 10 spd¹⁰

¹ Tidspunktet sammenfaller med utnevningen av Jørgen Eriksen som superintendent (biskop) i Stavanger. Dette dokumentet er skrevet vesentlig senere, trolig omkring 1665, men de hentet innledningen fra en eldre jordebok.

² "Vide infra" er latin for "se nedenfor".

³ "pro officio perpetuerit" er latin for "det evige embetet".

⁴ I Grågåas er det oppgitt til 11 spann.

⁵ Spd er spann.

⁶ I Grågåas har 1 wett og i Ranguold under Røg 3 spann

⁷ I Grågåas 0,5 pund gir nå 15,5 spann.

⁸ I Grågåas 3 vetter 4 spann

⁹ I Grågåas 5 vetter

Vedir korn 16 spd

Bygnes korn 3 wetter

Østvig korn 1 phd

Matland korn 1 phd 3 spd

Fishkaen korn 3 vetter

Valde korn 1,5 shd

Møglebusta korn 3 spd

Waage korn 3 phd 3 spd

Hinderager korn 3 phd

Kalsvog korn 4 spd

Visnes korn 1,5 phd

Houge korn 3,5 phd.¹¹

Stange korn 3,5 spd

Haaland korn 9 spd

Vejdom korn 22 spd

Rønvig korn 1 vet smør 0,5 løb.¹²

Vaage smør 1 løb, kobbe 2, korn 1,5 vetter.¹³

Side 3

Thionland korn 3 vetter

I Torffuestad Sogn

Øssnes korn 4 phd

Store Sund korn 7 phd

I Skaare Sogn

Lille Sund smør 1 løb

Hatteløen korn 1 phd 3 spd

¹⁰ I Grågås 11 spann

¹¹ I Grågås er disse i Torvestad sokn.

¹² En løp, løb eller laup er 15-16kg. Noen regner det mer presist som 15,8 kg.

¹³ Kobbe er kobbespekk (Grågås, side 33)

Øvrebrød korn 3,5 vetter

Nor Saltued korn 8 spd

Sør Saltued korn 3 spd

I Buchen Sogn

Øffrebøe korn 2 phd 6 spd smør 0,5 løb

Kraa med en liden Øe heder Oen korn 3 vetter

Haaland korn 3 vetter

Jossund korn 1 phd

Løden torsh 0,5 tønne.¹⁴

Kiden torsh 0,5 tde

I Vadtz Sogn

Gierde smør 2 løber

Nestrem smør 1 løb

Skruenes smør 1 løb

I Vigedals Sogn

Syndenda smør 4 løber

Opdall korn 5 vetter smør 2,5 løbe

Røvig smør 0,5 løb.¹⁵

En haug under er Øde

Side 4

I Sand Sogn

Hanekam Smør 4 Løber

Flaadenes Smør 0,5 Løb

Birchenes Smør 1 Løb Thag 3 vetter

I Jelse Sogn

Hemnes Smør 2 Løber

¹⁴ Torsk.

¹⁵ I følge Grågås var det i Sand sokn.

En Sar Under, er øde

I Hiemelands Sogn

Meelhuus Smør 1,5 løbe

I Strand Sogn

Holte Smør 1 Løb

Nervig Smør 0,5 løb 9 merker

Legvang Smør 1 løb

Thiøsem Korn 7 vetter Smør 0,5 Løb

Oesland Smør 0,5 Løb

Næs Korn 0,5 phd 3 spd

Nordland Korn 1 phd

Seeberg Smør 1 løb

Ostad Smør 0,5 løb faar 1

Tved Smør 1 løb

Meelberg Smør 1 Løb 2 phd 12 merker

Fielde Smør 1 løb huder 1 Grundleye Aarlig 1 Rix ort

Side 5

Qualvog faar 1 smør 6 merker.¹⁶

Jæhr korn 5 phd.¹⁷

Erlandsdahl smør 0,5 løb

Hilde korn 3 phd

I Hølle Sogn

Brattelj smør 0,5 merker

Sangesand smør 1 merker

Hjatleshov smør 9 merker.

Syndmorh smør 1 merker

¹⁶ Faar er sau. Det var 72 merker i en løb (laup), som gir en mark omkring 200 gram.

¹⁷ = Gjerde?

Haafeld smør 1 merker

 Noch aff Stranden 0,5 rdr

Kallesteen smør 9 merker

Sangedehlen smør 1 merker

Lynghamer smør 0,5 merker

Nerebøe smør 0,5 løb

Lille Norebøe smør 0,5 løb

Laassen smør 10 merker

Lysse smør 3 løber 6 merker

Ochland smør 0,5 løb

Thangem smør 18 merker

Fyllisdahl smør 1 merker

Kallelj smør 0,5 løb

Floerlj smør 0,5 phd

Melle smør 2 løbe 18 merker thør Lax 6 voger.¹⁸

Nedre Laxedahl smør 18 merker korn 0,5 phd

Fiidt smør 18 merker

Kommedahl smør 2 løber

Haaland smør 0,5 løb

Side 6

Møløe smør 0,5 løb

Frafiord smør 4 løber, Thør Lax 6 voger

Deerdahl smør 3 løber 1phd Thør Lax 5 vaag der under smør 1 løb 4 lod

Lille Breche derved smør 2 phd

Østebøe smør 1 løb

Birchedal smør 1,5 løb

¹⁸ Tørrlaks som i tørrfisk.

Oldtisvig smør 2,5 phd faar 1

Selvig smør 0,5 løb korn 6 spd Huert andet aar til Bispen, huert andet Aar til Scholemesteren.

Imbs smør 2 løber Thør Lax 4 voger

Vor Frue Sogn

Li Korn 2 phd

Jotten korn 1,5 phd

Grødem korn 1,5 phd

Haaland korn 2 phd

Goe korn 1 phd 10 spd

I Ask Sogn

Broe korn 6 phd huder 2 Giedskind i Leding 2.¹⁹

I Haaland Sogn²⁰

Follevig korn 6 spd

Raadt kobber 7 for huilche Aarligen giffuis 2 Norsche Studer.²¹

Side 7

I Kleps Sogn

Klep korn 5 pund

Sørbøe korn 2 phd

Stanneland korn 1 phd

Friestad korn 1,5 phd

Horpestad korn 3 phd

Thue korn 1 vett

Næs korn 1 phd 9 spd

I Borre Sogn

Horem korn 2 phd

¹⁹ En hud er her en kuhud. Verdien av et geiteskinn blir ofte regnet som en fjerdedel av et kuhud.

²⁰ Dagens Sola.

²¹ Okser.

I Bøe Sogn

Søre Reime korn 20,5 spd

I Thimen Sogn

Thiemen korn 2 phd

Hognestad korn 8 spd

Querneland korn 0,5 phd

Fiermestad korn 1,5 phd

Frøland korn 1 phd

I Giesdall Sogn

Aalggard korn 1 phd Aal 1 løb.²²

I Helleland Sogn

Vigissdahl faar 3

Eiffeland faar 2

Mossing faard 2

I Ougne Sogn

Giermestad huder 3

Side 8

I Eggersund Sogn

Nafueland smør 0,5 løb huder 1

I Sogendals Sogn

Barestad smør 1,5 løb

Store Rosseland smør 1,5 løb

Thesffe her under – buchsind 1

Lille Rosseland smør 1 løb

Aarstad smør 0,5 løb

Under dend gaard Aarstad och dend gaard Aastad som ligger til Sognepresten her, er et fishende som kaldis Sogndals fischeri, huoraf giffuet til Bispen Aarlig – 7 thøre Lax

²² Aal er fisken ål.

Dyeland smør 18 merker

Reg smør 6 merker

I Lunde Sogn

Egeland smør 1 løb

I Quinnesdal

Røland huder 2

Thoffe smør 1

Sandvathen huder 1

I Lister Sogn

Kiølleberg Hudr 1,5

I Lyngdahl

Arnes Lax 1 To^{ne}

Viriphamme Huder 2 tot fischerj for under giffues Aarlig deraff Thør Lax 2 Voger

Side 9

Mandahl

Birkeland lax 0,5 tdnr

Østebøe af Fysheriet Lax 0,5 tdne

I Bergenhuus Lehn

Findaas Sogn

Skimmeland smør 1 løb huder 1

Strømøe smør 1,5 løb

Bieland smør 2 løb huder 1

Strandts Præstegields Jordebog till Bispestolen perpetuerit²³

Dette Præstegield som hafuer verit aff Arilds tiid Giffes fri Gield ad mensam, haffuer dye Jon Gutormssen,²⁴ dend første Evangelische Bisp i Staffuangers Stift, som dog Biscopdommet igien Resignerede, och Sognepræstens Kald her Sammesteds Annammede, oplatt och

²³ Dette er gårder som hørte til soknepreststillingen i Strand, men som biskopen hadde overtatt.

²⁴ Biskop Jon Guttormsen (biskop 1541-1557) – Se https://no.wikipedia.org/wiki/Jon_Guttormsen

affstaaet for En Præst ved Nafn Hr Knud Michelsen,²⁵ som hafde bemelte Bispens Søsterdatter, och saaledes fra Bispestoelen forkommedth Indtil det efter høyloffligste Ihuekommelse Christiani 4t Naadigste scheiffelig Befalling Ao 1631 ved kongelig process och dom, Bispestoelen igien tilfunden och tilkiendt, huor Bispen holder En Residerende Capelan. Vise slutningen paa sommen.

Udi Strand Sogn

Aanenes smør 0,5 løb aff vaager der under giffuis Aalig 5 Rixort

Saunes smør 1,5 phd

Side 10

Bothne smør 1 løb

Jossang smør 1,5 løb

Wastued smør 1 phd 6 merker korn 0,5 phd

Moeltued Smør 0,5 løb

Quam Smør 2 løber

Thiøsem korn 16 spd

Thoug Korn 7 vetter

Møgle Smør 0,5 løb korn 0,5 phd

Hølle Sogen

Brecke Smør 0,5 løb Korn 6 spd

Nedre Espedahl Smør 18 merker Korn 0,5 phd

Oltisvig Smør 0,5 løb faar 1

Rage Smør 0,5 løb

Rønnelj Smør 2 phd Korn 3 spd

Enisdal Smør 1 løb Korn 6 spd

Ugland Smør 0,5 løb Korn 6 spd

Berie Korn 8 spd

Lille Arnøe Smør 0,5 løb

²⁵ Om sokneprest og prost Knut Mikkelsen (Skaug?) – se <http://www.kvitrud.no/stvgr.htm>.

Noch er En Flum Saug af Arilds tiid til bispestoelen liggende, paa huilche Bord til Residentzens fornødenhed tømmeret kjøbes for Penge, och huis aff Borene offuershunder, ohtil andre Materialers Indkiøb affhendis der aff bekommer hans Kongel: Mayest: med thold af thende fri Rettighed.

Side 11

Tiindene efter Capitels Jordebog Thill Bispestolen faro officio færsætuerede, og effterfølgende.

Tekst i to spalter – spalte 1:

Høyland Sogn Korn 18 phd 3 vg

Somme Sogn Korn 9 phd

Kleps Sogn K: 11,5 phd

Aare Sogn K: 5,5 phd

Boere Sogn 7 phd

Haaland Sogn 5 phd 6 spd

Aachre Sogn 5,5 phd 3 spd

Thiore Sogn 10 phd 18 spd

Hielmelands Sogn 12 phd

Aardals Sogn 8 phd

Fister Sogn 4 phd

Spalte 2:

Strud Sogn 20,5 phd

Agvoldsnes 21,5 phd

Hølle Sogn 20 phd 5 sp

Tagøe 3,5 phd 3 vetter 5 spd

Jelse Sogn 11 phd 3 vetter 5 spd

Falnes Sogn 5 phd 5 spd

Bocken Sogn 6 phd 2 spd

Fierkingstad 2,5 phd 3,5 spd

Schare 12 phd

Torvestad 20 phd 6 spd

Af Udsire i steden for Korn fisk 5 voger

Slutt spalte 2

End hafuer Bispen dend fierde part af Seels och Suldals Fischeri som er Aarlig – Lax 5 quarter och penge 18 Rixdr

Saa och sin fierdepart af *bonis Commoribus indivisis* som beløber.²⁶

Huder 1,5

Korn 1 phd 1 vet

Smør 9 merker

Noch sin Anpart af Capitelets grundeleye, som kand beløbe Aarlig med dend Indkommer 11 Rd 12 ort

Redigier

Penge 3,5 Rd

Smør 4 Løbe 12 merker

Ost 3 voger 0,5 phd

Lam 29

Side 12

2. Lectoris Theologia Indkomst, Bestaaende udi fem Capitelets Præbender Som²⁷

Innskutt på høyre side – litt utydelig: Som her ere fæpetuerede effter høy ihukommelse Christianis 4 Breff, der ved Pro Benda Loffre bleff Lectorj faro Officio Der deist tillagt, Dat: Kiøbenhaffens slott d: 2 Juny – 1640 Side infra.

1. Krigen Præbende

I Strand Sogn

Vorster Smør 4 Løber

Vedeland Smør 2 Løber

I Vor Frues Sogn

Scheye Korn 2 phd

²⁶ » bonis Commoribus indivisis» er udelt eiendom

²⁷ Lesemesteren som er en av kirkens prester. Stillingen ble opprettet av kongen 8.5.1621.

I Sørbøe Sogn

Nordhuus Korn 2,5 phd

I Fister Sogn

Ø: Fister Smør 3 Løber

I Sogendahl

Frøland Smør 1 Løb

I Buchen

Haaland Korn 3 vetter

I Hæsbye Sogn

Nordbøe Korn 18 spd

I Stiernerøe Sogn

Høle Smør 1 phd

I Sckaare Sogn

Østrem Smør 18 merker Korn 1 spd

Side 13

Nedre Tømmerdahl 2 Vetter

Øffre Tømmerdal Korn 1,5 Vet

Føreland Fish 2 phd

Halsseid Smør 18 merker Korn 1 Spd

I Agvaldsnes Sogn

Frachegierde Smør 0,5 løb Korn 3 spd

Grundleye af Krigens Grunder i Staffuanger liggende giffues Aarlig 20 Sl: d 18 skilling

2. Wagle Præbendis Aarlig Indkom som følger.

I Høyland Sogn

Vagle Korn 2 phd

Assem Korn 0,5 phd

Nedre Trones Korn 13,5 Spd

I Save Sogn

Birckeland Thag 2 Vetter.²⁸

I Wighedals Sogn

Lade Smør 0,5 Løb

I Wor Frues Sogn

Øgland Korn 3 Vetter

Hegeland i Seude Sogn, Er endnu Jche satt i Landshyld

Side 14**3. Espedals Præbende** dertil ere disse gaarder**I Hølle Sogn**

Øffre Espedal Smør 5 Løber

I Strands Sogn

Fielde Nedre Smør 1 Løb

I Ougne Sogn

Bolleland Salted Lax 0,5 Tdr

Reffeland Smør 1 Løb

I Kleps Sogn

Stangeland Korn 1 Phd

I Soele Sogn

Bieltenes Korn 3 Vetter

4. Lovre Præbende, ligger disse gaarder till.**I Jelse Sogn**

Lovre Smør 4 phd

I Kleps Sogn

Kleppe Smør 1 Løb

I Thimen Sogn

²⁸ Tag er et tætningsstoff for tak.

Hognestad Korn 8 spd

Side 15

5. Steenberg Præbende, følger disse gaarder.

I Sogendalls Sogn

Steenberg Smør 1,5 Løb

I Bielland Huder 2

I Otternes Sogn

Greppestøl Huder 1

Hans Kongel: Mayet: haffuer Naadigst lagt til Lectoris Louge forbedring fero faerhona it lidet Præstekald kaldet Findøe.

Herforuden forvalter Lector Nota ey bestilling pro perfona Consensu veberandi Dom Episcopi Capitularium huor til ligger effterfølgende gaarder.²⁹

I Save Sogn

Russvold Smør 1 Løb Tag 2 phd

Kiellingsfiord Smør 0,5 Løb

I Jelse Sogn

Mæhuus Smør 1,5 Løb

Høvigen Smør 1 phd

Side 16

I Findøe Sogn

Sæbøe Smør 2,5 Løber

I Høylands Sogn

Espeland Korn 13 spd

I Eggersund

Aarstad Lugh 0,5 Tdr

I Bircherimbs Sogn

Vassbøe huder 1 faareshind 2

²⁹ Personen har kapittelet og biskopens ærverdige samtykke.

Item haffuer Dng Episcopus sampt Kapitulares Consederit haemend en fembt part aff Suldals och Seels fisherier bonis Communby indivisis, som hand i Sin tiid hafuer att oppeberge.

3. Sogne Præsten til Staffuanger Domkircke, hans Aarlige Indkomst aff Capitelet.

I Thøsver Sogn

Haaland Thallig 0,5 Løb Smør 9 spd.³⁰

I Torffuestad Sogn

Viphaaland Korn 14 Spd

Øffrebøe Korn 3 phd

Side 17

I Vats Sogn

Frøland Smør 2 pund Thag 0,5 phd

Ardahl Smør 1,5 Løb

I Vigedals Sogn

Hallingstad Smør 3 Løber

I Sandeid Sogn

Haaland Smør 1 Løb

I Søffde Sogn

Biercheland Thag 3 vetter

I Jelse Sogn

Kjlen Smør 3,5 phd

Kløffning Smør 2 phd 5 merker

Waage Smør 3,5 phd

I Hielmeland Sogn

Huogshen Smør 4 Løber

I Hinderaa Sogn

Helle Smør 1 Løb

I Stiernerøe Sogn

³⁰ Talg

Helgøen Smør 2,5 Løber

Helletued Smør 1 Løb

Lamehage Smør 0,5 phd

Queland Smør 0,5 Løb

Side 17

I Strand Sogn

Eischaaen Smør 1 Løb Penge 1 dlr

Brøem Smør 2 Løber Thalg 1 phd

Hølland Smør 0,5 Løb

I Hølle Sogn

Frafior Thørlax 2 voger

Moen Thag 0,5 phd

Rossevig Smør 0,5 Løb

I Sørbøe Sogn

Regnes Korn 2,5 phd

I Vor Frues Sogn

Frøland Korn 3 phd

Jottan Korn 3 vette

I Randeberg Sogn

Røesten Korn 0,5 phd fersschorsh 1 vog

Margtekst utenfor Røesten: Kernet Under Capelanen for den thinniste hand forretter j Annexen Ranneberg Kierche.

Thodnemb Korn 5 Vetter

Visuig Korn 10 spd

Margtekst med klamme om de to gårdene overfor: Det Vider Capelanen vt hiyera

I Soele Sogn

Sømme Korn 3 phd

I Høylands Sogn

Sandvogen Korn 4 spd

Side 19

I Kleps Sogn

Thue Korn 9 spd

I Giesdal Sogn

Breke Smør 1 phd

Madland Smør 2 Løber Huder 1

Offedahl Korn 0,5 phd

I Thiemen Sogn

Frøland Korn 1 phd

Kolberg Korn 10 vetter

Nettland Korn 1 Vet

I Varhaug Sogn

Haaland Korn 3 vetter

Schretting Korn 0,5 phd

I Hellelands Sogn

Orestad Faar 3

Strømstad faar 10

Ogrimn Faar 6

I Heschestad Sogn

Dybing Smør 2 Løbe

Laughuus Smør 1 Løb

I Eggersunds Sogn

Aass Smør 1 Løb

I Sogendal

Aarstad Smør 4,5 Løbe

Side 20**I Mandals Lehn**

Lodde Smør 1 Løb Huder 1

Lunde Smør 0,5 Løb Huder 1

Lister Lehn**I Lyngdals Sogn**

Queland Lax 1 Tdr Spegelax 4.³¹

I Undals Sogn

Oghuus øde under Syrdalen Kalfshind 4

Herorunder følger Sogneprestens sero Officio perpetuerede effter følgende tuende Præbender.

Eicknes Præbende**I Strand Sogn**

Eidssall Korn 2 phd 1 vet

I Asche Sogn

Hegreberg Korn 4 phd

I dette Præbende ligger strax ved Byen en gaard kaldis Hetland, /: huor under een Ødegaard er liggendis kaldes Eichenes, /: huilchen gaard Sognepresten udi langsommelig tiid, Som af end frenishchede kongelig benaadningsbreffue kand Eragtis, Haffuer self brugt och Niundeth och endnu bruger och Niunder.³²

Side 21**Stocke Præbende****I Hølle Sogn**

Hølle Korn 2 vetter Smør 1 spd Thor Lax 0,5 vog

I Sømme Sogn

Stoche Korn 3 Phd

I Vor Frues Sogn

³¹ Spekelaks.

³² Østre bydel, som besto av gårdene Hetland (nærmest byen) og Eikanes (lengst unna). Lagmannen Kristoffer Grønn i Stavanger, fikk 10.9.1568 (NRR 1 side 606) Hetland prebende. Prestens eierskap er da yngre.

Stoche Korn 4 phd

Randtekst: Bruges aff Sogneprestens Enche

Forforuden Niuder Sogneprester En part af Thienden aff Findøe Præstegield som Aarligen kand bedrage sig hen ved Korn 11 phd

Send hafuer Sognepresten En fierdepart aff Seeles och Suldals fischerier som er Aarlig Lax 5 tdr Penge 18 Rdr

Item Niuder Sognepresten aff bonius Communibus individis som beløber Huder 2,5 Korn 1 phd 1 vet Smørix merker

Endelig Niuder Sognepresten sin anpart af Capitels grundleye, som kan beløbe Aarlig Naar den Indfaaes 11 rd

Noch grundeleye a parte Aarligen

Af Willem Barcheland 2 s: ort

Af Baarbara Klorfors 2 ort

Af Giert Brurs 2 ort 8 skilling

Af Lille Michels grund med Scholmestere 3 ort

Jesper Egbertsens grund 4 a: ort

Aff Hr: Jacob paa Jothunds grund – 11 skilling

Noch burger hand self en haffue grund ved Kleffuen.

Side 21

4. Rectoris Scolæ Indkomme aff Staffuanger Capitles Gods.³³

I Varhoug Sogn

Aanestad Korn 1,5 phd

I Sogendahl aR

Aarstads fischende, spegelax 4

I Bircherimbs Sogn

Bierherimb Huder 6

I Fister Sogn

Dyrvig Smør 1,5 Løb

³³ Skolemesteren.

Hofde Smør 4 phd

I Sogendahl

Eye Smør 1,5 Løbe Huder 2

Fedie Smør 0,5 løb Bucheshind 1

I Vor Frues Sogn

Eltervog Korn 0,5 phd 3 spd

Godessæde Korn 0,5 phd

I Torfuer Sogn

Erland Smør 0,5 løb Korn 3 vetter

Side 23

Lundevold Smør 2 Løber

Lønning Smør 0,5 løb Korn 1,5 vet

I Sands Sogn

Fatnes Smør 3 Løber

Maldan Smør 0,5 Løb

I Timan Sogn

Fosse Korn 5 vetter

Garborg Korn 0,5 phd

I Tiære Sogn

Søre Kolnes Korn 1 phd

I Aardals Sogn

Nesse Smør 4 Løber

I Boere Sogn

Niolden øde under Vadtzhuus Korn 1 vet

Seel Korn 1,5 phd

Thanger for under Korn 2 spd

Under for^{ne} Seel med sin ødegaard, ligger et fishende som kaldis Seels fisherj och skylder til Capitelet Naar fisheriet Luches, om Aaret – 56 Rixdr huilche Imellum Superintendenten, Sognepresten, Scholemesteren, och dend øffuerste Capelan, som Cannicsæ aff arilds tiid deelis.

I Hølle Sogn

Rastevig Smør 0,5 løb 18 merker

Solvig Smør 0,5 løb Korn 1 vet Meel 3 spd

Side 24

I Attne Sogn

Ravestad baesa Smør 1 Løb

I Talje Sogn

Selvog Smør 2 phd

I Nerrim Sogn

Søyland Korn 0,5 phd

I Varhoug Sogn

Nøre Varhaoug Korn 0,5 phd

I Høyland Sogn

Matre Korn 4,5 phd

I Ranneberg Sogn

Øvre Sande øde under Sande Korn 2 vette

I Valde Sogn

Østrim øde under Sunde Korn 0,5 phd

I Mandals Sogn

Lindland Huder 4

Lax 0,5 Tdr

I Lyngdal

Saadeland Huder 2

I Lister Sogn

Kylleberg Huder 1,5

Side 25

Tiende Effter Capitels Jordbog til Scholemesteren fero officio færpetuerede, ere Som følger.

Aff Rendisøen Korn 10 pund

Aff Tøsver Sogn Korn 8 phd

Aff Malde Sogn reppeberedes scholemesteren i Staffuanger, Præste thienden som beløber Korn 3,5 phd

Efftersom hand til dette Sogn er Sogneprest och Selff forretter ved denne kierhe Guds thenister.

Indhaffuer hand den tiende part aff Seels och Suldals fisheriet some r Aarlig Lax 5 pht Penge 18 Rdr

Noch haffuer hand sin fierdepart aff bonis communibus individis som er Huder 2,5 Korn 1 phd 1 vet Smør 9 merker.

Saa och sin anpart af Capitels grundeleye, Som Kand bedrage Aarlig, Naar dend kand Indsamlis 11 Rd 12 skilling

Hand och fast er Redegiere aff Thøsver Sogn Smør 2 phd Oest 2 phd

Side 25

End nu er perpetuerit til Schlemesteren och en Goder, tuende Præbender.

1. Vigers Præbende bestaar aff disse gaarder

I Hølle Sogn

Viger Smør 3 Løber

I Haalands Sogn

Byberg Korn 1 phd 1 vet

I Strads Sogn³⁴

Fielde Korn 3 vetter

2. Kiedlands Præbende, som bestager af disse gaarder.

I Sogendahl

³⁴ Det vil si Strand.

Liædland Smør 1 løb 18 merker

I Søffve Sogn

Lielland Huder 1

I Mandall

Hiorteland Lax 0,5 tdr

Herunder er perpetuerit udj Høylostligst Ihukommelse Christian 4tj tiid, effter hans Kongel:

Side 27

Naadigste breffs formelding, Daterit Kiøbenhauffe dend 2 Junij – 1640 til En høriss Underholding, udj Stafuanger Schole, itt Præbends. Kaldis Kolnæs Præbenda, huilchet skylder følger.

I Tiore Sogn

Kolnes Korn 3 phd

I Høylands Sogn

Lea Korn 4 phd

5. Rigtig Designation Paa ald dend Aarlige Indkomst, som til den øfuerste Capelan til Staffuanger Domkirke fero Officio Er Perpetituerit.

I Aakre Sogn

Krageberg. Øde, Salted thorsh 0,5 Tdr aff huilchen Lidet eller Indtet faaes

Østhuus Korn 2 phd 1 vet

I Tøfver Sogn

Hesthammer Smør 2 phd

I Sands Sogn

Lagerhuus øde Smør 1 løb

Scheyer Smør 2 løb huder 1

Under disse thuende gaarder ligger Suldals fischeri, vide infra om Sudals Fischeri.

Side 28

I Vennie Sogn

Helgenes Smør 0,5 løb

I Finnøe Sogn

Varland Smør 2 løber 1 phd Korn 0,5 phd

I Talgøe Sogn

Østebøe Korn 1 phd 1 vet

I Strands Sogn

Bareke Smør 3 løber Huder 2

I Birkerimbs Sogn

Holmen faar 8

Lyeland Smør 0,5 løb

I Eggersunds Sogn

Suinland Smør 0,5 løb huder 1

Øgre Smør 0,5 løb huder 1 faar 1

Sletteheye Smør 0,5 løb faar 1

Hoffland Smør 1 løb

I Sogendall

Hoffue Smør 1 løb

Støle Smør 1 løb

Aff fischeriet – Salted Lax – 3 tønne

Side 29**I Varhoug Sogn**

Aarsland Korn 4 vette 4 spd

Valoeland Korn 16 spd

I Thimen Sogn

Moland Koren 3 vette

Aadnefall Smør 0,5 løb

I Thiore Sogn

Møglebusta Korn 1,5 phd

I Sømme Sogn

Thrones Korn 16,6 spd

Killingland Korn 3 vette

Aarsvold Korn 4 phd

I Baalands Sogn

Thielte Korn 3,5 phd 1 vet

I Soele Sogn

Stangeland Korn 2 phd

Sinegauffe øde Korn 12 spd

Grandnes Korn 3 phd

Hindens Præbende, som och er til be^{te} Capelanje Feaerpetuerit haffuer disse gaarder.

Vesterssøe Smør 4 løber

Kleberg Smør 1,5 løb

Rødiseiche Korn 5 vette

Side 30

Foruden Under offuerste Capelan En fierdepart aff Suldals och Seeles fischerier, som er Aarlig Lac 5 ptr Penge 18 rd.

Saa och sin fierdepart af bonis Communious individis, som beløber huder 2,5 Korn 1 phd 1 vett Smør 9 merker.

Noch sin anpart aff Capitels grundleye Som kand beløbe Aarliug Naar dend Indkommer 11 rd Ringe 12 skilling

Der foruden af hans grundleye a parte for S: Berent Smeds grund – 1 ort

1. Seels fischerj ligende under tuende Jorder, Seel och Tanger, vide supra i Scholemesterens Jordbog, huis adkomst Staderstis med Undersheetlige dommer, saauelsom besigtelse, udsod aff Rigens Raad och Daterit Bergen Anno 1573. Dend 5 Aug.³⁵ En Laugmands dom Dat: Staffuanger 1598. Dend 19 Septembris.³⁶

Besigelsen aff Christopher Nielszen, Laugmand i Staffuanger, Thor Benchestoch til Jordanger,³⁷ Kongel: May: Fouget offuer Jeder och Dahlerne och flere deres medfølgere,

³⁵ 5.8.1573 (Elgvin, 1956, side 41) førte Kristen Trane en sak på Utstein klosterets vegne om laksefiske på Sele. Om Tanger, se rettsdokumentene.

³⁶ Denne er ukjent for meg.

³⁷ Tord Benkestokk var fogd på Jæren 1572-1574. Jordanger er i Luster i Sogn. Se <http://www.kvitrud.no/stvgr.htm>.

Daterit dend 9. Novembris 1573.³⁸ Men fornehdelig och Endelig aff hans Kong: May: Høylofligste Ihukommelse

Side 31

Kong Christian dend fierdis och hans medhafuende Raads dom afsagtt paa hans May: Retterting udj Staffuanger udi hans Kong: May: Egen Neruerelse d: 4 Augustj 1607, Huis Slutning er denne. **Gjengir dommen. Ikke tatt med her. Se trykt versjon i NHD for 1607, side 26ff.** Teste Andrea Green justitiario Nostro Dilecto.³⁹

2. Suldals Fischerj liggendis under Dend offuerste Capelans Thuende Jorder, Lagerhuus och Scheye i Sand Sogn, vide Sufara i Capelanens Jordebog, huis adkmst bekrefttis af atskillige gamle Documenter aff huilche for meget Vitløffthighed at forrkomme, dette etter følgende alersoste Indføres.

Vii Efftershre^{ne} Hans Theiste til Fid, Laugmand udi Stafuanger,⁴⁰ Hans Munche paa Rørheim, Christen Thrane, Giert Mortensen, Pauffe Peders:, Hans Laurtizen, Raadmand sanested, Niels Christensen Byefouget, Eilev Spechmand, Halduor Olluffssen, Albert Pedersssen, Joen Willumssen,

Side 32

Hans Johansen, Moens Nielssen, Egbert Jaspers: Peder Christensen, Petter Leibssi, Borgere och Adserne Laugrettesmend udj Staffuanger. Kiendis af Vitterlig giøy for alle, Med dette vort obne Breff, att Anno Domm – 1588. dend = 16 January paa En Almindelig Raadstue i Staffuanger, komme for oss udi rette, Hæderlige och Høylovsdt Mand M: Jørgen Erichssen Superintendent udj Staffuanger Stigt, Med andre Hæderlig och Mellerde Mend, Hr Christen Dagfindsen Predichenter och Hr Elling Simonsen, Schollemester ibid: Samt och Erlig och Velagt Mand Michel Eskildssen, Kongel: May: fouget offuer Jæderen och Dalerne, och Befalingsmand udi Halsnøe Kloster, hans fuldmegtige ved Naufn Henrich Knudsen, paa dens Eene Side och havde Lougligens tid Inssteffnet udj Rette paa dend anden Side, Anders Foss, lensmand udj Suldal Med hans medhafuendes Selshab udj for^{ne} Suldahl, deris Fuldmechtige Med Naufn Orm paa Steene, Asslack paa Lunde, Joen paa Fishetiøn, Baard paa Hjøtun, Thore Vadtzhuus for at de udj denne Neste forgangne Sommer, for Bartholomej Thid, Voldeligen hafde Udslaget deris Laxe Kar udj Øffuen ved Sand, och bort Jaget deres Folch med Gødsell och thrussell af deris Fisheri, dehoes Ligendes, och dertillmed, brut och tagit af deris Land nogle baade fulde af Stoere Steen, och Nedsunchet dens: mit udj Nordesteden, samme dishende till Lovderffuelse och ødeleggelse, och tilspurte dennemb mod hand Ret som de hafde til saa at forderffue deris fischerende af Lax, Som de och

Side 33

³⁸ Se NHD for 1599, side 244 og NHD tilleggsbok, side 72. Kristoffer Nilsen Grøn til Harestad var lagmann i Stavanger i 1565-1568 og 1568-1576. Se <http://www.kvitrud.no/stvgr.htm>.

³⁹ Anders Green bekræftet rett avskrift av dommen.

⁴⁰ Hans Theiste var lagmann i Stavanger 1585-1591. Fit er gården Fet i Luster i Sogn. Om ham og de øvrige, se <http://www.kvitrud.no/stvgr.htm>.

deris forfædre udj forbete Capitel och Halssnøe Closter udj Nogle Hundrede Aar for deris Alnd Lougligen brugt havde. Huortil forbete: Anders med de andre hans Selshab Suearede, at de med Meeninge Alnues Raad og Samtøche det giort hafer, fordi at fischen vahr da Gihe opkommen udj dahlen til dennemb, som tilforn vahr shed, och meente at deris Laxe kar der udj Elffuen och andet deris fischende skulle ver Aarsag for til, dertil suarede for^{ne} goede Mand dennemb, at eferdi Cannicherne och Halsnøe Klosters forstandere, brugte deris fisshende Lougligen, som deris forfædre for dennemn givet havde, kunde de Iche Bedre att Guds gafuer med Lax och anden fishende, saauel hans dennemb som andresteder bleffue forkorted. Och begivede at Vi ville Endeligen domme dennemb Imellum, for den Vege fpile, affunde, Hold och shade kom for^{ne} Suldahleres dennem paa deris fishende givet haffde, och forlagde for^{ne}: garde Mend udj Rette nogle gamle Pergamends Breffue om for^{ne} Cannichers fishende som effter følger. Først Bisp Arnis breff, udgiffuet Anno 1283.⁴¹ Liudendis at han haffuer giffueth Faxestad i Sands Sogn til Communs och Cannichers ophaold udj Staffuanger med alle sine Lunder Evendlig, Item bleff och er andet Bref fremlagt Udgiffuet i Kong Olluffs tvende Regimentis Aar, Lydendis at Biscop Ogmunder, Norgis draast af Biscop udj Staffuanger haffuer giffuet til Korsbrødrene udj Staffuanger Lagerhuus udj Sands Sogn med alle sine lotter och Lunder til Evindeligh Eyendom.⁴² Item bleff och kong Haagens breff oplest udgiffuet i Bergen Siuff dagi egter S: Nicolj dag i tredir hans Rigis Aar i Liudendis att Sigurdur Laugamandes udj Ryefølche hafer Selff Siette effter Kongens befaling veret udj Suldahl och Randsaget om det fisherende Som ligger til Faxestad, och

Side 34

Dømte Laxekar och Fishende der sammesteds vedfuldmagt, huilchet Kongens Stadfester under dend straff at huilken som for Imod gjør, skulle straffis derfor som de der Laugmendenes domme bryder, och bøde Kongen otte ørtuger och thretten mark i Breffue Bred Item blef oplest udgiffuet paa Sand, aff Sigmunder Leugmadener Ao 1306 S: Haldvardi dag, och dømte Eamnischerne fisherende til for Faxestad och kost och tæring for dend uret Dennem vaheshort, och udj samme breff bemeldis, att Kong Haagens breff, som Stadfester Sigurdur Laugmands Dom i Ryfølche om for^{sr} fishende, Under dend straf som er skulle Straffis med, der bryder Laugmands domb och ordskud, och bøder Kongen otte march, och vil eij Videre hafue nogen Klagemaal for sig heromb. Giffuet i Kong ... toe gage effter S: Olluffs dag udj det Siuffende hans Rigis Aar.⁴³ Item bleff och samme til flere gamble Pergaments breffue fremlagde och opleste, Øiudenis, at Cannicherne skulle følge deris fishende for deres Lande effter Lougen, och Ingen skulle herpaa gjøre dennemb nogen forhindring under for^{sr} Straf, før det Sidste Breff och oplest dom begiering och domb Same Cosmos Arildssen fordom Laugmand her udj Staffuanger,⁴⁴ haffuer med mange andre dømbt, effter dend befaling som Kong: May Raad och fuldmegtige Insshrifede udj Norge att Sidde Retterting,

⁴¹ Trykket i DN II nr. 21 - [Diplomatarium Norvegicum \(uio.no\)](http://uio.no) på latin, og sammendrag i RN 2 nr. 325 - [Regesta Norvegica \(uio.no\)](http://uio.no). Gavebrev fra biskop Arne av Stavanger 14.9.1283 for sine kanniker. Får til evig odel garden Faxstaðr i Sand sokn,

⁴² 13.2.1384. Trykket i DN IV nr. 523 - [Diplomatarium Norvegicum \(uio.no\)](http://uio.no). Sammendrag i RN 7 nr. 1152 - [Regesta Norvegica \(uio.no\)](http://uio.no) Testamentet til Ogmund Finnsson, Norges drottsete: Han gir etter sin død til bordhold for kannikene i Svithunskirken i Stavanger, Lagerhus på Sand i Suldal med tilliggende laksefiske.

⁴³ 15. mai 1306. Trykket i DN IV nr. 63 - [Diplomatarium Norvegicum \(uio.no\)](http://uio.no). Sammendrag i RN3 nr. 330 - [Regesta Norvegica \(uio.no\)](http://uio.no). Domsbrev fra Sigurd, lagmann i Rygjafylke og Agder, i saken om Faxstaðirfisket. Kannikene i Stavanger har eid landet her fra gammelt.

⁴⁴ Kosmos Arildsen var lagmann i Stavanger i perioden 1578-1585. Om ham se <http://www.kvitrud.no/stvgr.htm>.

ved Nauffne Erlig och Velb: Biørn Andersen til Steenholdt, Axel Vidfort til Epevold, Christiern Munch til Thaberop, Loduig Munch til Nørldlund, och Maurids Styge til Hælberg gaard haffuer gifuet dennemb udi huilchen Cannichernis udj Staffuanger och Halsnøe Klosters fishende for deris land udj Suldahl ved macht dømmis

Side 35

Effter Saadanne tiltalle och giensuar mod breffue och beusning som for^{ne} Cannicher for oss udj Rette Lagde spurde vj for^{skr} Bønder aff Suldal, om de hafer nogle Breffue Som at Kunde forsuare dens: deris gierning mod Eller och Lunde forbinde Lov^{de} Cannicher udj Staffuanger och Halsnøe Kloster at bringe for offer syhende for deris land offuer Loven, dertil suarede de sig Ingen Breffue doe Imod at haffue, Mne begierede Naade for derei store forseelse. Udj begierende for^{ne} M: Jørgen med de andre for^{ne} Cannicher i Steffuanger, paa Capitels vegne, och for^{ne} Henrich Knudssen paa for^{ne} Michel Eshildsens vegne,⁴⁵ at vj ville dømme Endelig i mellom des: Och for^{ne} Suldals Almueffoe, Som vj deromb Iche Nogle Lunde, och Randsager vj da derom Lougen och Retterbøderne med Breffue och Beuisning som and for Oss udk Rette Kon, och befunde Bønernis store forferdelse udj for^{ne} Suldahl Med Veiespild Avindsverch, Landnamb, Jordbrud och andre Motuilligehed, huorfor de nu ydmygeligen begierede, at vj ville gjøre bøn for dennemb til for^{ne}: gode Mand, at deris forseelse motte dens: tilgiffuis, huilchet vj och gjorde, Och haffuer da for^{ne} gode Mand, Paa Capitels och Halsnøe Klosteren forstanders vegne for Guds och Vor Bønt Skyld, afstaad ald dens ret som de h hafde til dems: for deris Brøde och forseelse uden at huer aff de 24 Mand som denne gierning hafde giort, skulle giffue dennemb En halff daler for Inden Paasche førstkommende at ver betalt for I Stafuanger, och gjøre deris fischende igien baade, kan Mod dretten, Saa klare och goede som de vahre tilforn, och beplichtede sig paa att føyeste aldrig for effter at gjøre dor^{ne} Capitel och Halsnøe Klosters forstandere eller deris folch

Side 36

Nogen Mutuilligheit paa deris Fischende eller Lunder som de nu giort hafve och ej heller at lade deris thømmer deoaff dahlen udløbe for sossen, ald dend stund fishendet paastaar. Thill ydermere Vidingstunde at saa er udj Sandhed, och for^{ne} Suldals bønder Sig Saa paa deris Egne och for^{ne} Almue hoes vegne forpligtet faffuer Som forskr. Staar, Lader vj for^{ne} Mand henge vore Insegle her neden for dette Vort obne vreff, Datum Staffuanger Aar och dag forskreffuet staar.

- 3. Sogendals Fischerj**, liggende under Bispen och Sogneprestens Jorder Aaraas og Aarstad i Sogendal. Om dette fishende findes udj Capiteet Ingen Særderlig Læselige Breffue, Forind itt oss fore kommer Daterit paa Foss 1555, aff Erlig och Velb: Frue fru Ingeborg Nielsdatter til Fos, Erlig och Velb: Mand Peder Hansen høffuidsmand paa Aggershuus, hans efferlefuerske, Saaledis som følger

Dokument fra 1555

⁴⁵ Mikkel Eskildsen Jude var fogd på Jæren 1587-1588. Han var senere fogd for Halsnøy kloster. Om ham se <http://www.kvitrud.no/stvgr.htm>.

Jeg Ingebor Nielsdaather til Fos Sal: Peder Hansens effterlefuerske, kiendis och gjør for alle at Jeg vitterlig med dette mit obne breff at Jeg hafe ett Laxefische a Leye aff Hæderlige velviisse och høylevde Mand, M: Joen Gutorms: Superintendent til Stafuanger Stifft, Med samt Meenige Caniche och Capitel der sammested och samme Laxefishe liggende under Ormstad och gav Arligen aff i Landshyld trej tønner Lax, och fembten spegelax, huilken samme deris Landskykd, Jeeg Aarligen til gode Rode vil giffue dennem, eller deris fuldmechtige paa der^{ne}

Side 37

Goode Mands vegne,, Item dersom och nogen af mine Tiennere, Som ieg vorder forschey her i mit fishe udj Sogendal, Iche girde for^{ne} gode Mand deris Rette tilbørlig Landschyld och Rettighed, shall det Bud vide at det shall vere mig gandshe Imod, och vil haffue de frede Mand Kiergnen ombedet, Om nogen slig eller anden brøt hindis foes nogen aff mine, att de det shrifftleigen vilde giffue a ig tilkienne, da vil med ald gode Rette mig Imod for^{ne}: gode Mand, och mine Thiennere der offuer Lade straffe Som vedbør Item Eiender Jeg mig Iche at hafue nogen Anden Ret eller Lyedeel til for^{ne}: gode Mand for Aarlig Landshyld, som forshreffuit staar. Til Sandingen heromb, Thrøcher ieg mit Signament for nedent paa dette mit obne breff. Kierlidh tilbedemdt Erlig och Formstige Mand Hr Laurtidh Chistophersen, Sogneprest paa Lye, Reer Ollssen Lensmand, och Olluff Andersen, Laugrettemend der sammested, at besegle dette mit breff onedning. Giffueth paa Fos Halduors dag. Anno Domm – 1555.

Fire seglmerker under

Och findes ellers udj Capitelet Om dette Laxefisherde, baade Copier aff Udstedde festebreff for sin Aalig Affgift, Saaveh Missiver Imellom Capitelet och Oærlige Personner, Saa som er Huitfelder, Langer, som Capitelets anpart for Aarlig Affgift som for er Sagt, tillige med deris eget der Nerhels liggende haffr brugth.

Side 38

4. Capitelets Thiende. Som til Superintenden, Sognepresten och Scholemestern fero officio ere perpetuerede.

Capitelets thiende til En huer aff Capitelets Lemmer Uduisher Jordbogen, Men som fortrædelige Mennischr Iche Haffuer offerlath dennemb at angribe, Som af foige Documenter om Fisherierne Kand Erachtig, och meere derom I Capilet findes, Ichuor rell och steecht baade for och effter Reformationen, End ochsaa Under Guds Evige haffe och straff offuer dommend som der Imod gjøre, det i fordom tide haffuer veret forbuden, Saa haffr di Iche heller villet Lade deris thiende veret Urørde, huilchet videre aff effterfølgende Kong Haagens bref om Thienden aff Findøe Sogn, Som til Sognepresten her i Staffuanger fero Officio er perpaetuerit, kand Erachtis.

Dokument av 12.11.1296

Haagen med Guds Naade, Norgis Hertug, Kong Magnus Søn dend Cronedetz, Sender alle Mand, Som dette breff Saa eller Hører, Guds och sin helshen, dj vil atj Vide, at vj haffre Seet hr Ache Vor Cancelers dom breff,⁴⁶ Som belff tilschrifet aff Pauffuelig Møndighed, at høre Ordinnere och Nedshette de Sager och Klagemaal, som Korssbrødrene i Staffuanger, haffr mod Hr Arne Biscop i Staffuanger, hand tildømte forbe^{te} Korssbrødre i Staffuanger thienden i Finnøe, Som de haffr Lenge tretted omb, och fordi Oss Siunnis Och for det dens domb Louglig – **Denne er trykket i DN 1 nr. 84 fra 12.11.1296 - [Diplomatarium Norvegicum \(uio.no\)](http://uio.no). Skrev derfor ikke av alt. Det noen små forskjeller i versjonene. DN viser til originalen, dette er en avskrift.**⁴⁷

Side 39

5. Capitels Grunder

Capitlet eye raff Arilds tiid nogle grunder udj Staffuanger, huoraff det Aarligen grundleye oppberg

Side 40

Offuer Capitelets Jordbog, som kand beløbe penge huert Aar Infiles Naar det kan Indkomme 33,5 rdr. Och derfaruden nogle Smaa Agrer ved Byen, huilche kaldis Canniche och S: Peders Gierde och kans faais i den tilsaabe Veneher 3 tønnder Korn, huilche tuende amaa Agrer Capilet aff Arilds tid selff haffr oprydet.⁴⁸

6. Capitels Præbender

Præbender ere 13.

1. Echnæs – skylder korn 6 pund 1 vet⁴⁹
2. Stocke præbende shylder - korn 7 phd 1 vet, smør 1 spd, thorlax 0,5 vog⁵⁰

Disse tuende Præbender ere perpetuerde til Sogneprestenfero officio vide Jordbogen, och tuende Friderici 2di breffue her effter Indførth

3. Vigre Præbende shylder Smør 3 Løber Korn 2 Phd
4. Kiædland Præbende shylder Smør 1 løb, 17,5 merker, Huder 1, Lax 0,5 T^{nr}
5. Colsnæs Præbende shylder Korn 7 phd

Huilche forshr^{me} ere til Scholemesteren i dend Latinshe Schelle pro Offico tillagt, dog at Hand deraff thuende Hører, Vide Schollemesterens Jordbog.

Side 41

⁴⁶ 1.11.1296 - DN VII nr 27 - [Diplomatarium Norvegicum \(uio.no\)](http://uio.no), jamfør RN 2 nr. 829 - [Regesta Norvegica \(uio.no\)](http://uio.no).

⁴⁷ Se også sammendraget i RN 2 nr. 838 - [Regesta Norvegica \(uio.no\)](http://uio.no).

⁴⁸ Dagens Kannik - [https://no.wikipedia.org/wiki/Kannik_\(Stavanger\)](https://no.wikipedia.org/wiki/Kannik_(Stavanger)) og Pedersgjerdet - <https://no.wikipedia.org/wiki/Pedersgjerdet>.

⁴⁹ Eikanes var en ødegård under Hetland prestegård (Østre bydel) - https://no.wikipedia.org/wiki/Hetland_presteg%C3%A5rd.

⁵⁰ Stokka er gården Stokka i Stavanger.

6. Hinden Præbende som er perpeuerit dend Øfferste Capelan, fero Officio vide Jordbogen, och schylder Smør 6 løber Korn 5 vetter
7. Offue Vatne Præbende

Dette Præbende følger Laugmanden i Staffaunger och effter hans Udgifuen hand, Niuder for Sin Bestilling til Løn och Underholdning Lige ved Hans Forman daff Kongelige Naade, och schylder Korn 4 phd Smør 12 Løbe 2 phd

8. Krigens Præbende schylder Korn 8 phd 4 spd, Smør 11 Løbe 2

Grundelye i Stafuanger 5 sl dr 19 skilling

Af Føreland fisch 2 phd

9. Vagle Præbende schylder Korn 3 phd 2,5 spd, Smør 0,5 løb, Thag 3 vetter
10. Loffte Præbende – schylder Korn 4 phd 8 spd, Smør 1 løb
11. Espedals Præbende schylder 6 phd 3 vetter, Smør 2 løbe, Salt Lax 0,5 t^{nc}

Side 42

12 Steenberg Præbende schylder Smør 1,5 løb, Huder 3

Disse 5 Sidste Præbender Under Lector Theologica fero Officiot och derfornden fero faerhona, beudget, aff hans Kong: May med et Prestegielde paa landet, for dens anden hans Indkomstes Ringhed, som heder Findøe dog at holdet der En Superintendens och Cannichernis samtøæcke Notaiatet idj Capitelet, dog for Sin Perssen Capitlet uferæjudiverit, Som shylder aarlig Smør 5,5 Løbe 1 pgh, Korn 1,5 phd 1 spd, Huder 1, Lags 0,5 t^{nc}, Faarshind 3, Tag 0,5 phd.

Med dette Lecotories Fundants, och huis pro Offico dertil er Paerpetuerit, formoder effter shreffne vd Cohierende Documenter som for Atkomsten shyld til bemeldte 5 Præbender.

Dokument av 8. mai 1621:

Lectocies Fundantz sub Dato dend – 8 May Anno - 1621 aff Kiøbenhaufes Slott.

Wii Christian dend Fierde med Guds Naade, Danmarchis, Norgis, Venders och Gottis Konning.

Side 43

Hertug udj Sleswig, Holsten, Stormarn och Ditmarchen, Greffue udj Oldenborg och Delmenhorst. Giøre alle Witterligt, at wj aff Wor Synderlig Gunst och Naade, haffuer undt, beuilget og tillat, och nu med dette vort obne breff, under, beuilger och tillader at Præbenda Krigen i Staffuanger Domkircke, som nu vaccerer och Ledig er, shal altid her effter til Evighe tiid, ligge til Lectorem Theologia udj for^{nc} vor Kiøbsted Staffuanger, huilken shall vere til forpligt, Børnene der samme stedz udj Gudz ord og deris Børne Lerdom, effter deris Captum at informere, och det med bønder och theneste och ald dets Rente och Rette tilliggelse, aldels Indlod Undertagen, altid at haffue, Minde, bruge och beholde, och shall dent Theologia Lector som ans dertil forordnet bleffuer, och hans Successores vere dend geistlig Ordinantz som om

Religioner er Udgangen, och Capitels Sttuter aldelis undergiffuen, hand shulle och vere forpligt sammesteds at Residere, och holde den gaard och Residentz hand dertil becommendis worder, wed goed heffd och bygning, dissligste och Bønderne dertil liggendis ere, med Loug shiel och Ret, Och ingen aff derremb for Wrette Imod Lougen, eller mod nogen Usedvanlig paalech besuenge, och Iche forhugge eller forhugge Lade, nogen de Skauge dertil Liggendis til Uplicht i nogen maade, Thj forbiude Wj alle och i her derhelst er alle vere Runde, for^{ne} Theologic Lector udj for^{ne} Staffuanger, derend som end bliffuer forordnet eller hans ettferkommere, her Imod efftersom forskrith staar, att finder eller inogen maade forhang at gjøre, Under

Side 44

Under Wor fyllest och Naade, Shriffuet paa wort Slot Kiøbenhaffn dend 8 May. Anno - 1621

L; S: (segl) Under wort Signett Christian

Dokument av 1. august 1622:

Wj Christian dend Fierde med Guds Naade, Danmarchis, Norgis, Vendis och Gottis Konning, Hertug udj Sleswig Holsten, Stormarn och Ditmarchen, Greffue udj Oldenborg och Delmenhorst. Giøre alle Witterligt, att efftersom Lectoriet udj wor Kiøbsted Staffuanger er nu Ledig, da haffuer Wj end Naadigst til forordner Oss Elschelige Calus Laurits: Conrector i Opsloe, och hannemb Naadigst Beuilger i Dag effter Capitels Statuter dett Præbende som kaldis Krigens Præbende, som er faerpetuerit til Lectoris Underholdning Sammesteds, Dissligeste haffuer wj Naadigst och derforunde ad Gratian forleenet hans: med Storbergs och Sogendals Præbender, som udj for^{ne} Domkircke nu vaccerer, och dennem med Bønder og Giennere och ald dettz Rente och Retter tilliggende, alderlis Indtet Undertagen, hafor Minde bruge och beholde, Indtil saa lenge Wj anderledis derom tilsigendes worder dog saa at hand shall boe och residere for^{ne} Stafuanger Domkirckke, och gjøre Slig tyngge och theinste Inden Kircken och vere, som andre Residerende Canicker der sannestedz gjøre, och der dend Christlig Ordinantz som om Religionen

Side 45

En Udgangen, och Capitels Statuter aldeelis undergiffuer shall hand och holde er Residentzer hand dertil becommendis vorder, ved goed haffd och Bygning, Saa och Bønderne dertil Liggendis wed Loug schiøl och Rett, och med nogen Uæderenlige paalech Befuorge, ej hellere forfugge eller forfugge Ladst nogen der Shouge dertil Ligger i nogen maadt, Thi forbunde Wj Nove fougeder Embidzmend och alle andre, for^{ne} Claus Laurtissenn for Hand paa for^{ne} Prbende eller nogen detz Rente och Rette tilleggelse efftersom forskreffuet staar, at hindre eller I nogen maade, giffuet paa Wort slott Bergenhuus dens 1 Augustj – 1622.

L; S: (segl) Under wort Signeett Christian

Dokument av 30. november 1627:

Wj Christian dend Fierde med Guds Naade, Danmarchis Norgis, Wendis och Gottis Konning, Hertug udj Sleswig Holsten, Stormarn och Ditmarchen, Greffue udj Oldenborg och Deelmenhorst. Giøre alle Witterligt, att effterdi derend Vaccerer och Ledig er, ett Præbende i Staffuanger Cahortel, Som kaldis Wagle, effter affgangne Hr Christen Dagfinssen, Da haffuer wj aff Wor Synderlige gunst och Naade, Wndt Beuilget och tillatt, Och nu med dette vort obne Breff Under beuilget och tillader, at oss Elskelige Hederlig och høylert M: Claus Lauritsen Schaboe Lector i vor Kiøbstad Staffuanger, maa offer

Side 46

Capitels Stauter Igien bekomme Samme Præbende, soch om nu effter Hr Christen Dagdindsens dødelig affgang Vaccerer och ledig er, och det med Bønder och thienere och detz Rente och Rette tilleggelse, aldelis Indted Undertaget, att haffue, Minde bruge og beholde, ad Gatiam och skall for^{ne}: M. Claus Lauritsen giøre slig Thyng og thieneste, Inden och uden Kircken som andre Benifiderende Cannicher der sammesteds, och were dens Christlig Ordinantz som Religionen er Udgangen, och Capitels Statuter aldelis undergiffue, hand shall och holde dend gaard och Residents hans dertil bekommendis vorder, med god Haffue och Bygning, saa och Ret, och Ingen aff derremb forurette I mod Lougen, eller mod nogen Useædvanlig paalech besuerge, och Iche heller forfugge, eller forfugge Lade, nogen de shouffer dertil ligger, til Wpligt i nogen maade, thj forbinde wj Wore fougder Enlingsmend och eller andre fors^{cr} M: Claus Lauritsen Schaboe, for Imod nogen forhindring eller forfang at giøre i nogen maade, Giffuet paa wort Slott Antvorshov 30. Novemberis Ao – 1627.

L: S: (segl) Under wort Signeett Christian

Side 47

Dokument av 2. juni 1640:

Endnu Lectoris Indkomstis Ringhed haffuer høytbe^{tf} hans Kong: May: forbedrit Lectoris Løn med End ett Præbende som kaldis Loffre Præbende vide sufara N: - 10.

Wj Christian dend Fierde med Guds Naade, Danmarchis, Norgis, Wendis och Gottis Konning, Hertug udj Sleswig Holsten, Stormarn och Ditmarchen, Greffue udj Oldenborg och Delmenhorst. Giøre alle Witterligt, att efftersom Hederlig och Vellerdt Mand M: Laurtidz Joensen, Lector udj wor Kieøbsted Stafunager, Undereds : for och haffuer Ladet Andvage, huorledis hans Indko, derfor mst hafue shall vere Ringe, derfor underdanigst begierendis, wj hannemb Naadigste, wille unde och beuilge att Præbende Kaldis Loffre, som nu Vacerer effter affgangen Hr Christen forrige Provst paa Jederen, Som Jahun shal Beløbe sig tou Løber och et phd Smør, och oette Spand korn, och det til Lectors bestilling motte perfaetineris, Da effterduoio wdj aff Lensmandens och Bispens Erklæring forfarer for^{ne} M: Lauriz Joensen Ichun at haffue Ringe Infkomst, haffuer wj Naadigst beuilget, Saa och hermed beuilget fors^{cr} M: Lauritz Joensen och hans effterkommer til samme Lectoris bestilling, at motte Unde fors^{cr} Præbende, dog shall hand vere forpligt, at udrede Slig tyng og som andre Cannicher udj

Stafuanger Capitel gjøre, och vere dend geistlige Ordinantz som om Religionen er Udgangen, och

Side 48

Capitels Statuter undergiffuen, hand shall och bygge och forbedre den gaard och Residens hand dertil becommendis vorder, och dens ved goed hefd och onagte holde, och bønderne Dertil ligendid ved Loug shiel ovh Ret, och Ingen att den tilstede Imod Lougen at for tettis, eller mod noegen usedvnliug gaalech besuoege, shall hand ej heller forfugge eller forfugge Lade nogen de Shouge dertil Ligger, til wpligt a nogen maade, Ehj forbinde vj aller och En huer, I huer de helst er eller vere Runde, hannemb eller hans effterkommer for Hand efftersom forshreffuit staar, at hindre, eller i nogen maade forfang at gjøre, Under vor hyllest och Naade giffuet paa vort Slott Kiøbenhauffe dz : 2. Juny Anno – 1640.

L: S: (segl) Under wort Signeett Christian

Saauit om Lectoriet.

12. Præbende Haarve, huilchet forige Sognepræst S: M: Ditleff Lauritsen aff Kongelig Naade er Nød Gratis och fero Perfona, Men nu er vacant, huilcket udj hans May shatt Cammer for nogen tiid ved Superintendenten er Notificeret.⁵¹

Side 49

Och shylder det Aarligen. Korn 12 phd 7,5 spd, Smør 1 løb, Salted Aal 0,5 løb, Thør Aall 2 phd.

Domkircken I Staffuanger

Domkirchen udj Staffuanger haffer Ingen jura Patronatus,⁵² findes Tutores⁵³ och kierchrevergere ere tuende, En af Capitlet och en af Borgemesteren och Raad, huilche deraff Ingen Beneficier eller herligheder Enten jua Patronatus In eller annet oppber och Niuder, effterden Domkirchen selff ej noget Saadant eyer, huilchen ved Sognekirchernis hielp udj Staffuanger Stigt effter høyloffligst Indkommelse Fredericas Breff Daterit Raasheld 1574 er opbyt och hafe allene dene Aarlig Indkomst som effterfølger.

1. Cathedraticum aff Stiffdens Kiercher effter Friderici 2 Breff, Dat: Kastholm i Aalborg herrit dend 29, July 1571. Vide Kongebreff Suppra N; 1 fundche Cathedraticum beløber sig Aarlig 29 Rd 1 ort.

2. Thienden aff vor Frues Sogn, som Saa kaldis ich Meenigheden Soger Guds thiensste til Domkirchen, huilchen thiende beløber Sig Aarlig – 14 phd Korn.

Side 50

⁵¹ Ditleff Lauritsen Skabo døde i 1665.

⁵² jura Patronatus er beskyttelserett.

⁵³ Tutores er voktere.

3. Landshyld aff En gaard Naufnlig Eidland med sin Ødegaard Hunpteland, huilchen Ierd S: Borgermester Søren Pedersen Gotzen⁵⁴, haffuer giffuen til Domkirchen med Bøxsellen, och shylder Aarlig Korn 1,5 Phd Faar 2.

4. Landshyld af En øde Gaard under Lura, som heder Rijsseland, hulcken Sal: Godsche Pederssen, fordom Raadamnd och Tholder her i Staffuanger gaff med Bøxell, Meed En Begraffuelse Sted for ham hans Hustru och Børn, och shylder Aarlig Korn 3 spd.⁵⁵

5. Och herforuden huad Kirchens Thaffle, som I Kirchen omgaar hinde Kand jmportere, och huis for Begrafuelse och Klocher kand opbringe.

Capitelet haffuer och jura Patronattus, Aleeniste er Superintendenten Naadigst beuilger, jus Disfaemsami til Kirche heder Høyland kirche. Een Mjl fra Stafuanger, efter det Mageshiffis Breff och detz Zatifications formelding, Datert Andershoff d: 9 Mat Anno 1637 Vide ~~supra~~ infra Underchanigst forhaabende, at hans Kong: May: effter hans Hr Faders egen Zatiofication dette jus dispenhandi Superintendenten for effter Endnu Allernaadigst vil forunde.

6. Thill Domkirchen kalder Capitlet och Borgermester och Raad samtligen eggter Voris Jdhige Eller Naadigste

Side 51

Arffue Herres och Kongis Breff, Daterit Kiøbenhauffne Sloth 1660, formeldende Som følger.

Vi Friderich dend Tredie med guds naade, Danmarckis, Norgis Vedis och Gottes Koning, hertug udj Slesvig Halsten Steerman och Dimarchen, grefue udj Oldeborg och Dalmenhorst. Giøre alle witterligt, att affterden vj Rommer udj Erfaring, huorledis hid Indtil Imellum Cannicherne saauelssom Borgermestre och Raad udj vor Kiøbstad Stafuanger, althillige Thuist och venighed, shall vere forefalden, Enlangendis Sognepresterne saauelssen Capelanerne til Domkirchen der udj Byen at kalde. Da paadet saadan thuist och cebighed dermed dissbeder her effer forekommis och affshaffis Lunde, haffuer vj Naadigst for got Anfeeb, Saa aoch hermed beuilger och tillader at Borgermestre och Raad tilligge ned Capitelet der sammesteds her effter samptlig tillige maa kalde Sognepresterne Saauelssom Capelanerne dertil Kirchen, och naar nogen forandring sheer, eller nogen aff Samme deomkirrchis Præster eller Capitelet Saauelssom Borgermestre och Raad, tillige haffuer deris Samtlige Vota En anden Sogneprest eller Capelan udj den daff deris sted at Sethe och Kalde, forbiudendis alle och en huer her Imod Som forskreffuet staar at hindre, eller udj nogen anaade forfang at giøre, Under vor haglest oh Naade Giffuet paa vort Slott Kiøbenhauffne D: 19. Novembris Anno – 1660.

L:S: Under Vort Signereth Friderich.

Side 52

⁵⁴ Søren Pedersen Godtzen (1599-1665) – se Borgerbogen:

<https://www.nb.no/items/8ba9b550b0a40028775e842f28c831ec?page=35&searchText=pedersen>.

⁵⁵ Godske Pedersen Godtzen død før 16.1.1643 - se Borgerbogen:

<https://www.nb.no/items/8ba9b550b0a40028775e842f28c831ec?page=41&searchText=godske>

Scholen i Staffuenger

Thill Scholen i Staffuanger er Aldelis Ingen Benifica, och ingen Sogne, uden Annexen Ranneberg Sogn, huor aff en aff degnene her Sang och Læsning Mindes – af Kierchen och Bønderne – Korn 2 phd

Margnote: + af Malle Sogn Korn 0,5 phd

Och saa derforuden huis Penge som Kaldis Scholepenge aff huer gaard paa Landet i Stifftet, En fuld gaard fire Shilling, en halffgaard toe Schilling, med Høyloffligste Ihukommelse Christian 4ti hans Naadigste breff Bønderne Aarligen at udgiffue er befallet och paalagt, som aff effterfølgende Kongebreffue kan Erachtis.

Vi Christian ..⁵⁶

Side 53

L:S: Under vort Signeeth Christian

Att dette er En Rigtig Copi aff Kong: May: obne Mandat ord fra ord Som foresiger, bekiende ieg. Henrich Bille - Eg ha.

Christian dend Fierde med Guds Naade, Danmarckis, Norgis, Wendis och Gottis Koning, ...⁵⁷

Side 54

L:S: Under vort Signett Christian

Vi Christian ...⁵⁸

Side 55

L:S: Under Vort Signett Christian

Aff disse Skoelepenge kommer gandshe Kiært ind paa nogle Aars tiid, Thj Bøndern ferætendererde vis fattigdomb och Contributioner I andre maade I Særdelislis til Helsing tes Skoelle och Hospital effter hans Kong: May: Naadigste udgagne Breff afbefalling."

Copi av Christian 4ti Breff.

Anlangende att aff Præbenderne, som Kaldis Colnes Præbenda som er Lagt til En Hørers Underholdning i Staffuanger Schoelle, Daterit dend 2 Junij Anno 1640

Vi Christian...⁵⁹

⁵⁶ 1.8.1622 - gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i NRR 5, side 265f - <https://www.nb.no/items/9384e54bf6d22b8a949b59299aac8dd4?page=269&searchText=stavanger>.

⁵⁷ 19.1.1639 - - gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i NRR 7 side 480ff -

<https://www.nb.no/items/6e32aa92ca1a8f0702265f596873efb6?page=485&searchText=stavanger>.

⁵⁸ 4.9.1623 gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i NRR 5, side 326f - [Norske Rigs-Registrarer : tildeels i Uddrag. B. 5 : 1619-1627 \(nb.no\)](#).

Side 56

L:S: Meed vort Signereth Christian

Efterfølgende thuende Frederici 2 Breffue, det ene om Stocher Præbende, Daterit Frederichsberg dend 21 Aug 1570. Deth andet om Eicheners Præbende Dat ibid: 1579 huilldhe begge Præbendere til Sognepresten eer perpetuerede vide sufera Sogneprestens Jordbog.

Side 57

Vii Frederich den anden...⁶⁰

Side 58

LS: Under vort Signeth Friderich

Vi Friderich den Anden...⁶¹

Side 59**Fortsettelse****Side 60**

L:S: Under Vort Signett Friderich

Her effterfølger Capitelets bona Communa mdivisa som huis Jordebogen skulle verit Indført

Landskyld aff As Sogn

I Lyngdall

Huiderland Huder 2

Store Røg Lar Huder 1

Lille Røg Kar huder 0,5

Landschyld aff Øffuestadz Sogn

Koen i Rossnes huder 1

Side 61

⁵⁹ 2.6.1640 gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i NRR 7, side 710 - [Norske Rigs-Registrarer : tildeels i Uddrag. B. 7 : 1635-1640 \(nb.no\)](#)

⁶⁰ 21.8.1570 gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i NRR 1, side 663f - [Norske Rigs-Registrarer : tildeels i Uddrag. B. 1 : 1523-1571 \(nb.no\)](#)

⁶¹ 3.6.1579 gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i NRR 2, side 342 - [Norske Rigs-Registrarer : tildeels i Uddrag. 2 \[2\] : 1572-1588 1579-1588 \(nb.no\)](#)

I Raabøgde Lougett i Iffueland Sogn

Rannestad huder 1

Langverch huder 1

Omstad huder 1,5

I Mandals Lehn

I Holmen Sogn

Skadestad huder 2

Paa Jæderen

Thiensland Korn 4 vetter

Vigre som Klocheren til sin Løn aff Capitlet er beuilget Korn 5 vetter

Nioelstad Korn 3 vette

Mid Salte Korn 2 vet

Suurland Korn 2 phd

Hambre ødegaard under Bersthagre smør 0,5 løb Korn 2 spd.

Summarum

Korn 5 phd 2 spd Smør 0,5 løb Huder 10

Side 62

Adkomst Beschiermelse och Confirmation effter Reformaten

Konning Friderich Dend Andens breff Daterit i Aalborg Herrit dend 29 July Anno 1571,
Huorudj befalls...⁶²

Side 63

L:S: Under vort Signeeth Friderich

Side 64

Fortsettelse

Side 65

Fortsettelse

⁶² 29.7.1571 - gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i NRR 1, side 687ff - [Norske Rigs-Registranter : tildeels i Uddrag. B. 1 : 1523-1571 \(nb.no\)](#).

Side 66

L:S: Under vort Signeth Friderich

Side 67

Her Er dette ath Confiderere, Att saasom Godtet med tilliggende Theinde och Fischende, er effter dette dend Salligste Hjerris Breff i Reformationens første Aaringer, Imellum Superintendenten och Cannicherne schiffer och deelt, Saa haffr En huer sin Jordbog effter kommerne for Rigtighed och Underertning shyld efferlatt, och i Capitelets forfattede Jordbog Specifice er Indført Och ellers findis hoes Superintendenten och Cannicher om tuender Ingen a Parte anderledis och Cannicher Omtuendre Ingen a parte anderledis forfattid schriflig adkomst. Thj huad til En huer effter Delingebn funderit paa Frederici 2 breff aff tillagde godtz til forvering oxh er dis vere udj dend Sehadelig Ildebrand som baade Visgrens och andre Christligens Saauelsom Verssliges huus och gaarde hastelig och unhelig Confirmerede som alle her oppe er Witterligt, Anno 1633,⁶³ herkommit, saa at huis dend Aldmindelig adkomst och Jordebogen med nogle fleere Særdelis aff dj Læselige /: foruede... indange v, læselige :/ Original breffue, huor aff Copierne her findis Indført, Paa Capitelet ved Domkirchen Ingen haffde bleddfuen conserveit /: effterssom Gud aff Naade Domkirken for Ildebrand schaanede :/ da hafde Amnd aldellis Indted hatt, nu at foroducere.

2. Christian 4ti Confirmations Breff, Daterit Kiøbenhaufnns Slot Dend 7 octobris – Anno 1597 – paa

Side 68

Capitels Goodtz med tilhørende thiende, fischer nde Leding och ald anden herlighed.

Vi Christian dend fierde ...⁶⁴

Side 69

L:S: Under vort Signett Christian

3.

Friderig 3 voris Idtige, Allernaadigste Arffus Herres och Kongis Naadigste Confirmation, Daterit Agershuus Slott dend 25 Augusti Anno 1648

Vii Frederich den Tredie...⁶⁵

Side 70

L:S: Under vort Signett Christian

⁶³ Brannen var 20.9.1633 omkring Domkirkeplassen der blant annet rådhuset, biskopens bolig og soknepresten bolig brant ned. – se [Bybranner i Stavanger – Wikipedia](#).

⁶⁴ 7.10.1597 - gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i NRR 2, side 519 - [Norske Rigs-Registrarer : tildeels i Uddrag. B. 3 : 1588-1602 \(nb.no\)](#).

⁶⁵ 25.8.1648 - gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i NRR 9 side 88f - [Norske Rigs-Registrarer : tildeels i Uddrag. B. 9 : 1648-1649 \(nb.no\)](#).

4.

Herpaa følger hans Kong: May: vor Allernaadigste Arffue Herre och Kongis Udsede Befallingng breff

Side 71

Thill Superintendent, och Nadigst Confirmation, att Niude bruge och beholde ald huis Rente och Rettighed Superintendentene for hannemb hafft haffer.

Vii Friderich den Tredie...⁶⁶

Side 72

L:S: Under vort Signeth Friderich

5.

Høyloffligste Ihukommelse Kong Christian den 4 Ratification, anlangende att Mageshifft Imellum Lensgerren paa de tide offuer Staffuanger Lehn, Ehrlig och Velb: Mand Henrich Toth till Bolting gaard Paa hans May: vegne, och Hæderlig och Høylevdt Mand M: Thommes Cortsen Wegner id a Superintendent offer Stafuanger Stifft paa sin och effterkommende Superintendents vegne, Dateritt Anderhiufft ds: 9 Martij 1637

Vi Christian den fierde..⁶⁷

Side 73

Fortsettelse

Side 74

Fortsettelse

Side 75

Fortsettelse

Side 76

L:S: Under vort Signett Christian

6.**Strands Præstegields, Huilchett i Dend**

Første Evengelische Bispers tiid, Naufnlig Hr Joen Gutormsens, fra Bispestollen er afftaaet, vide sufera i Bispens Jordbog. Kommer ved høyloffligste Ihukommelse Christiani 4-ti

⁶⁶ 9.7.1661 – innsettingen av Mats Tausan som biskop gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i Norske kongebrev bind 1, side 20 - [Norske kongebrev : med innlegg : register. 1 1 : 1660-1670 1660-62 \(nb.no\)](#).

⁶⁷ 9.3.1637 om Hanestad ødegård under Madla og Godeset på Jåtten - gjengitt i sin helhet – trykket i sammendrag i NRR 7, side 318ff - [Norske Rigs-Registranter : tildeels i Uddrag. B. 7 : 1635-1640 \(nb.no\)](#)

Befalling udj farocess, och ved dom vibdis til Bispestolen igien, aff huilchen dom Slutningen her for Adkomst at beviisse Indføris.

Da effter saadanned Indlager Kongelige Mandate Prouffs breff och Andre Documenter i Synderlighed effter di Høylofflig Konning Friderich dend anden, hans May: Naadisst udgifne Breff, som forshr^{ne}: staar, formelder, at Superintendenten Som end er och her effter Kommendeis vorder, shall haffue Niude och behold ald dend Rente som Hr Joen Gutormsen hafde, dend bemeldte M: Thommes ebd mod Suorne Prouff Som er gamble Mend och Gunder,

Side 77

Aff Strandtz och Hølle Sogner Somme – 60 somre Aar, En part som aff deris fædre shall haffue ført Reaalig bruissers, at fors^{ne}: Strands Præstegield, haffuer ligget til fors^{ne}: Hr Joen Guttormsen och hand at haffue holdt den glaelaner en effter Anden, ald den stunde hand vahr Superintendent her i Stifttet, och Siden demd stund hand haffuer verit Sogneprest i Staffuanger, och at de Ingen Sogneprest der kaldet kunde mindes førind Hr Knud Michelssen, som ficke fors^{ne}: Hr Joens freche til Echte, leff der aff Hannemb Indseth for En Sogneprest, och siden hafr det veren fra Biscopstolen, da Kunde vj iche Rettere forefinde och Kiende, End at offftebetne Strandz Præstegield Her før med rette til Staffuanger Bispestoel, Dog haffuer voris Intige Biscop, bemeldte M: Tommies Cortsen nu for Sig och sine effterkommeree loffuet och beuilget at fors^{ne}: HThor, Som hid Indtil hafuer thient derudj Kaldet maa och her effter Sin liffs tiid, der bliffue besiddendis, och Niude Midlertiid och beholde ald dend Præstelige Rente, Som dertil ligger, Indtil med alle undertaget. Men effter hans død, det at komme til fors^{ne}: Bispestoel igien, Som det tilforn verit hathe: dog shall Superintendenten altid holde En Residerende Capelan paa Løubrech, Shid Indtil haffuer verit Præstegaard. Daterit Staffuanger Capitels huus, dend 23 Aperil 1631.

7.

Om Augvolisnes Prestegield finis udj Stigtens Jordbog, Under Sal: Lauridtz Schaboes fordom Superintendent offuer Staffuanger Stiftt, hans haand och Segell Som følger.

Side 78

Auevoldsnes eller Agvaldsnes, haffuer altid verit Bispens frj Sogn, ad menham, dog er Siden beuilget En residerende Sogneprest at Niude Prestegaarden och thienden, med ald anden Indkomst och tilliggelsser, Niffe och Msuffe, Undtagen Landschyldeb till Præsteboellet, och detz herlighe Som Biskerne, En effter anden, haffer hafft Sig fri forbeholdes huilchen Landschykd Iblandt det andet er Indført Euilhet Sachovlig kand Erancheis aff thuende gaarder, som derudj Naffnis, Nemlig Vaage och Nordvold eller Nolde, for huis shyld en ferocehs er dreffuen Imellum S: M: Lauridtz Schaboe, fordom Superintendent, och Presten til Uagvoldznes paa de tide, ved Naffn Hr Abraham. Huorom finis, Sauit det er Angaaende udj En gammel Capitels dombog, Sub Dato 17 Juni 1612. Saaledes som følger.⁶⁸

⁶⁸ 17.6.1612 – se full tekst hos Brandrud, 1901, side 222ff - [Stavanger Domkapitels Protokoll : 1571-1630 \(nb.no\)](#).

Dend Anden tiltalle Som For^{ne}: M: Laurtidtz hafde tilforschr^{ne}: Abrham vahr for Usendherdig effettalle, belangende Thuende Gaarder, bessenlyge Waage och Nordvold eller Volde, huilche Hr Abraham i sit breff sub Dato dend 4 May 1610. Siger at shulle aff Arilds tiid haffue ligget till Agvaldsned Præstegaard, Item beuissste M: Laurid med sine achs, att Sal: M: Jørgen uden Loug och dom thog disse gaarder fra hans formand Hr Christen, fordj hand Iche vilde bandsette

Side 79

Sin Stiff Søn Hans Simonssen i Raaberrig, effter M: Jørgens befaling, huilchet M: Lauridtz mente, med Sandhed iche at kunde Siges domb SAh: Mand offer, Som och noget got hafde forshyldt aff Hr: Abraham, og bedre undervisning, huor det haffer Sig med samme gaarder, fremlagde M: Lauridtz heromb et rouffe breff, være forseget aff Hr Christopher Sigvorsen Proust i Carmsund och Præst paa Augvoldsnes med sine andre Laugrettismend, udguffuen til Hans Winche, fordom Stigtshr^{er}: her sammested. Daterit Augvoldsnes dend 7 Julij Anno 1575 huis aneering och Indhold vahr, at for 30 Aar siden paa Augvoldznes prestegaard ved Naffn Hr: Michel Schøthe som i nogen maadt haffde forseet Sig Imod Sal: Hr Esche Bilde, huorfor hand bleff paagreben och fengsligen Anholden En tiid land paa Bergenhuus, men dør samme Preste Iche siden vilde annarame sine forige vilvhor Igien, bleff Stadzschriffueren Som da vahr paa Bergenhuus, dermed forleent, med saashiel at hand der schulde halde En Capelan, Effter dend tiid er stoodtze Augvaldsnes Præsteboel holdet for En forlening huilchen Bisperne siden dend Eine effter dens anden haffde hatt haff Kong: May: til deris Underholding, med deere som Samme Breff hæerneere formelder Stronst fremlegde for^{ne}: Torhield hafde giffuet M: Jørgen Erichsen

Side 80

Paa ald dend Indkomst der laa til Staffuanger Bispestoel i hans tiid, Beseglet odh Unterschreffuen med Hr Joens Egen hand pub Dato Staffuanger dend 10 Decembr Anno 1571. Udj huilches befindis at for^{ne}: Thuende Gaarder, Waage och Nordwold eler Velde, Iche aleeriste hafth ligget til Bispestoelen saalange hand vahr Biscop men at hand ochsaa I sin tiid haffde Breff Augvoldsnes Sogn, och holdt der En Capelan. Hæreamere berette M: Lauridz at effter Hr Joen Gutormsen kom Hr Jens Riiber, fordom Biscop paa fevør, En Simpel och velbedaget Mand, offuer hundrede Aar gammel, udj hans tiid tagen fra Staffuanger Bispestoel, de beste gaarder, som vahr fra ford Dijgerdahl, ms, Ladegaarden uden Byen och andre fleere som beuiseligt er, och det Hr Christofer paa Augvaldsnes, Saar at det det gich saa til, drog hand til Bergen, och dertil beuilgede Jacob Hardenberg, Hans Thommesen i Saltø, och Anders Christoffersen schriffer de Kalder dend Simpel udleffne Mand forsne Hr Jens Riber for Sig, och handler det paa at hand affstoed a Sin tiid tuende gaarder som dog iche Neffnis ved Naffn, til for^{ne}: Hr Christopher huorom findes ett Breff som i dag bleff læst for Retten, Daterit Bergen Korssnis om høsten Anno 1560. Men der M: Jørgen Erichsen kom effter Hr: Jens Riber och formand saa: Sasdan kret at vere shertforuerffude hand et Kong Frederiches Pergamentz Breff

Side 81

Daterit Kastholm i Aalborg herrid, dend 29. Daug Julij Anno 1571 Som och i dag bleff fremlagt, Læst och paalognet, udj huilche findes disse effterfølgende ord, dissligste shall Superintendenten som nu er och her etter Kommendis vorder, haffue Niude och beholde ald dend Rente som Hr Joen Gutormsen haffde dend tiid hand vahe Superintendent och dend Rente och huis der er fra kommen baade dend gaard i Frafiord, dend part i Deggerdahl och Andet det shall strax igien tilliggis, och Altid siden bliffue til Superintendents underholdning etc. her effter tog M: Jørgen disse fors^{ne}: Thuende gaarder med andet meere til Bispestoellen igien, och haffde dennem siden i Roelig haffd ald sin tid i tre og trediffer Aar, Indtill vor herre kaldede hannemb Anno 1604. Dette er Saauit det forschreffne vedkommer til underretning.

8 Om Superintendens Resident

Jeg Henrich Brochenhuus til Eling Befallingsmand Paa Kongel: May: gaard udj Staffuanger, kiendis for alle ned dette mit obne breff att effterdi jeg iche uden Kong: May: min Allernaadigste Herris Store bekostning och besuering, kunde lade opbygge dend Communs øde gaard for udj Iche siden vilde

Side 82

Staffuanger til Superintendens Residentz, effter hans Kongl: May: Breff kiendelse, da hafuer ieg paa Høstbete Kong: May: goode behag, kiøbt en bygd gaard gerudj Staffuanger til Superintendents Residens och Vaaning, som Iche komer saa meger at taa, som demd anden Communsgrund kunde opbgges med, huilchenb gaard ieg nu paa Kong: May: Vegner, haffuer leffueret til Erlig och Høyleevd Mand M: Jørgen Erichsen Superintendent i Staffuanger Stigt, med huis Kiøbebreff och anden adkomste spm er paa samme gaard, huilken som shall vere och bliffue til fors^{ne}: M: Jørgen Erichsen, och andre efterkommende Superintendents Residentz och naaning, her offuer Staffuangers Stigt, Med sine Huusse bygning och gaards Rom og Ligesom ieg dend Kiøbt, och hapnend den daff neelt haffuer huor Lang och bred hand och andre effterkommende Superintendenter dend hafue och følge schulle, Som er paa den vestre Ende fra kierchegaardsdøren, Nord paa dend yderste Hiørne paa Steenkielderens, Thrediffne alen fra Kielderemurens Ende, ved dend Nøre side under Kiøchenet Østerpaa til Planchehiørnet føretiuffge och halvfemte alen fra planchehiørnet til Kirchegaardsmuren i ved dend Østre Side føretiuge och trej alen, dend Synddre side langs Kirchegaardsmuren førtiuffe och En allen, dernest haffri eg velagt had: Østen til samme gaard, Et lidet støche Jord, som laa Øde, och kom dog aff Rette samme gaard til, Som gamle Mend for mig neret haffd, och er saalangt fra gaardz Laagen, ved dend Nøre Side til Ladeth Thiuglyse och toe allen, fra Øædit til Kirche-

Side 83

Gaardsmuren Halffnionde Alen, fra gaards Laagen til Kierchegaardsmuren, ved dend vestre Ende Halvfemtent alen. I visseligeste haffuer ieg effter Kong: May: Breff och befalling udlagt til samme gaard, et støcke Jord til En Kaalhaffue, Neden for neijen østre hoes gaarder, som laa øde, och sadis at vere Kong: May: Som er fra Lædstalgen Langs mod vogen, hundrede och Siuff alen, fra reyen Ret Østen paa I det stengierde offuer Bechen Søtten alen, dend ØLstre

Ende Langss steengierdet thredsidstiuiffe och halffriede alen, ved dend Nøre side værster paa Firsingstieuddne och otte alen, och offuerst ved Ladt Halffemte Laen, alt maalet med Siellandshe alen. Thil huis yderenennere Avidingsburd seg trøeher mit Signett her neden paa, Som er giffuet och schreffuet paa Kong: May: gaard udj Stffuanger, dend 23 May 1572.

Hendrich Brockenhuus – Egen hand. ⁶⁹

Om Sognepræstens Residentz

Jeg Marne Baardsdaater, Sal: Hr: Jørgen Suendssen offerleffuerche, kiendis och vitterlig gjør for alle med dette mit obne breff att ieg med min Suogers Hr Christian Pedersens och Børns villie och samtøche haffuer soldt och afhendet fra mig och mine Sande Arfuinger, fødde och ufødde, til Euigtid, alle de huusse Ingen Undertegendis, som ligger tuert offuer fra Hæderlig och høylevdt Mand M: Jørgen Erichsens Superintendents offuer Staffuanger Stiffts grund och I mellom gamle Biscops gaarden och

Side 84

Jesper Jesperssens grund til Domkirken for udj Staffuanger, huilche for^{ne}: huuse shall vere til Sogneprestens eller Predichanteerens Residentz at boe udj, Som Domkierchen daglgen her mod Guds ords thennester skulle foossørge. Och Effur ieg for^{ne}: Huusse at vere quit och frj, aldeligs gor huer Machflitalls udj alle maader. Och der som saa sheer udj fremtiden /: Som Gud forbiuder /: at nogen kommer som paa Samme Huuse vilde talle, da beplichter ieg mig och mine arffuinger, at holde Domkircken der udj shadissløs i alle maader. Och bekiender ieg mig at hafue faaet och til god Reede oppbaaret, af forne: Staffuanger Domkirchis Indkomst Meeste genning och onnidste, oc Som ieg och anne Arffueinger, for for^{ne}: Huuser haffue skulle, som vahe Sexti goode gamle daller ther Kølenedshe Lod a huer daller, sa sig och for^{ne}: mine Arffuinger, lader oss vel ad nøye, Thill Hvermeerd Viingsbund, att saa i Sandhed er Som forshreffuit staar, thilbeder ieg min Suoger for^{ne}: Hr Christen Pederssen Sogneprest paa Haaland ath besegle for mig och Underschiffue med sin Rjechand, dissligst ochssaa Erlig och velachr mand Christen Nielsen Borgermester i Staffuanger, Giert Mortensen, Hans Lauridtzen, Pouffuel Pederssen, Raadmend i Staffuanger, och hans Hanssen Byefouget ibid: at Besegle til Witterlighed, Datum Staffuanger den – 15 Aperilis Anno – 1589.

Christimus Petrj. PPW L:S: L:S: L:S: L:S: L:S:

Side 85

Adkomst Beschiermelse och Confirmation paa Capitlets Goodstz i Staffuanger till Bispem och Cannicherne sammested, fero officio faerpaeturede for

Reformationen

⁶⁹ Jamfør også 14.5.1574 fikk Jørgen Erikson (NRR II side 115-116, jamfør NRR 1 side 686-688) kongelig skjøte på kommunegårdens (kannikenes) grunn.

Kong Haagen Kong Magnus Søns Confirmations och Beshiermelse breff giffuet Korbrødrene i Staffuanger och den som tilhørte Communitet der samme stedz, Anlangende Thiende, gaarder och Eyendommer, Daterit Oslo – 1300 och um offuer Sett aff gammel Norsk.

Haagen med Guds naade... Ikke skrevet av.⁷⁰

Side 86

Fortsettelse

Side 87

Ikke skrevet av.⁷¹

I margen: Om Loffre och Wagle Præbenda liggende til Lectoris bestilling, vide supra.

Side 88

Fortsettelse

L.S.Episopi L.S:Capitel

Side 89

Breffue for Hr Ogmund Findssens drost i Norge hans gaffue paa alle hans Gaarder, Sønden for Staffuanger til Aare, Undtagen righ paa Jederen, fulche hand til Cannicherne och Communitet i Staffuanger goedvilligen haffuer forærit. Udsatt aff gammel Norsk.

Ikke skrevet av.⁷²

Alle som dette breff See och Hører, Sender Thorstein abed i Halsnøe och broder der sammested Guudz och sin hilssen undgilrende att første Sommerdag der forløben vahr fra vor herre Iechu Chrisj fødsel, Chrstinde Aar trenhundreede Aar och otte och firdssind tuiffue, I det Lille Conventhuus..⁷³

Side 90

Disse breffue bekiender Peder Michelsen, Syssemand i Ryefølche, Thosten Michelssen Prest paa Augvaldnes, Bratter Berguldsen och Thorkilde Thorkildsen, at haffue seet med ushad Indsegler for och hørt osh fuldkommelig giffuet och paa, som foreskreffne er.

⁷⁰ 1.6.1300 – Avskrift i full tekst oversatt til dansk – Se DN I nr. 91 - https://www.dokpro.uio.no/cgi-bin/middelalder/diplom_vise_tekst.cgi?b=92&s=&str=

⁷¹ 8.12.1319 – Avskrift i full tekst på latin - Se DN XXI nr. 22 - https://www.dokpro.uio.no/cgi-bin/middelalder/diplom_vise_tekst.cgi?b=16866&s=n&str= Jamfør sammendrag i RN 3 nr. 1151 - [Regesta Norvegica \(uio.no\)](https://www.dokpro.uio.no/cgi-bin/middelalder/diplom_vise_tekst_2020.cgi?b=9134&s=n&str=)

⁷² 29.6.1392 – Avskrift i full tekst oversatt til dansk – Se DN IV nr. 607 - https://www.dokpro.uio.no/cgi-bin/middelalder/diplom_vise_tekst.cgi?b=4078&s=n&str= Jamfør sammendraget i RN 8 nr. 140 - https://www.dokpro.uio.no/cgi-bin/middelalder/regest_vise_tekst_2020.cgi?b=9134&s=n&str=

⁷³ 1431 – se DN IV nr. 549 - https://www.dokpro.uio.no/cgi-bin/middelalder/diplom_vise_tekst.cgi?b=4019&s=n.

Herforuden er at obsevere aff Flere saadant haffue Breffe, Under deris Egne Saonetter, som gignuet haffe, med Testamenter och Kirøbebreffue paa det godz som til Bispen och Capitelet Endnu ee beliggende, aff huilcke Endeel ere noget kiendelige, En veel for alder Ulæselige, offr = J tallet findes paa voris Capiteles huus.

Kong Erichs bechiermelsis Breff, giffuen Bisk Anthonis i Stafuanger, och de Geistlige der sammested, Daterit Giercheløff- Anno 1431.

Side 91

Vii Erich med Guds Naade ... Ikke skrevet av.⁷⁴

Kong Christophers beshiermelsse Breff, giffuen Hr Guthorm bishop i Staffuanger, hans Kircher och Klercher der sammested, paa deris suenne, Kiøn, Væhrends mend, Landboele, fishe vand, Jorder, Capefishende och schouffne hug och Rodningss pltzer, Udgiffuet i Opslo Aar 1442.

Jeg Christopher ... Ikke skrevet av.⁷⁵

Side 92

Fortsettelse

⁷⁴ 30.10.1431 – Avskrift i full tekst – se DN IV nr. 850 - https://www.dokpro.uio.no/cgi-bin/middelalder/diplom_vise_tekst.cgi?b=4321&s=n&str=

⁷⁵ 8.7.1442 – Avskrift i full tekst – se DN IV nr. 887 - https://www.dokpro.uio.no/cgi-bin/middelalder/diplom_vise_tekst.cgi?b=4358&s=n&str=